

d-ton, d-sträng, o. s. v. — 4) Förkortningar: *D* såsom romersk siffra = 500. — *D.* eller *D:r* = Doktor. — *D. C.* = Da Capo. — *D. S.* ell. *D:r.* *S:r* (på recepter) = Detur, Signetur. — *d.* = den, t. ex.: *d. 20 Jan. 1851.* — (I handel) *d. d.* = dagar (från) dato; *d. m.* = denna månad.

DA CAPO, dakápo, n. 5. (ital.) 1) Tecken i musiknoter, vanligen förkortadt till *D. C.*, som utmärker, att en repris skall omspelas ifrån början. — *Syn. Bis.* — 2) (i allmänhet) Uttryck, som begagnas, då man vill anhålla om upprepadet af något, som blifvit föredraget (helst i sång eller musik). *Ropa, begära da capo. Sedan hon hade sjungit, begärdes da capo.*

DACTYL, DACTYLUS, se *Daktyl*.

DÄDDA, f. 1. (i barnspråket) Amma.

Anm. Torde möjligtvis vara lånad af det franska *Dada*, som också tillhör barnspråket, men betyder käpphäst.

DADEL, däddl, m. 2. pl. *dadlar* (däddlarr). Den aflångt runda, söta, välmakliga frukten af *Dadelpalmen*. — *Ss. D-kärna, -saft.*

DADELHONUNG, däddhå'nung, m. 2. sing. Honungslig saft, som pressas af dadlar. [--håning, --håning.]

DADELMOS, n. 5. Ett slags mos, som tillredes af dadlar.

DADELMUSSLA, f. 1. (nat. hist.) Se *Stenborr* och *Stenborrare*.

DADELPALM, f. 5. Ett slags palmträd, hvars frukter, dadlarne, begagnas till föda. Växer i det tropiska Afrika och Asien, ofta i sandöknar, der inga andra växter trivas. En art träffas äfven på Europas sydligaste kuster, såsom i södra Spanien, på Sicilien och några grekiska öar. *Phoenix dactylifera*.

DADELSKOG, m. 2. Skog, bestående helt och hållet eller åtminstone till största delen af *dadelträd*.

DADELTRÄD, n. 5. Se *Dadelpalm*.

DADELVIN, n. 5. Ett slags vin, beredt genom jämsning af *dadelsaft*.

DAG, m. 2. 1) Det ljus, som uppfyller luften, då solen är uppom horisonten eller nära nedom den (d. v. s. kort före dess uppgång och kort efter dess nedgång). *D. och natt. Det blir snart d. Det är redan d., stora ljusa d-en. D-en lider till slut. Se d-en genom en springa på dörren. Bränna ljus midt på d-en. D-en gryr*, det börjar dagas. *På, om d-en*, när det är dag. (Talesätt) *Det är lika stor skilnad som mellan natt och dag. Vacker som en d., utmärkt vacker.* (Fig.) *Klar som d-en*, lätt att inse, fatta, förstå, t. ex.: *hans bevisning är klar som d-en; det är klart som d-en*, att den tilltalade är brottslig. Se *d-en*, födas; äfven (om böcker, skrifter o. d.) utgifvas af trycket. *Lägga i d-en, lägga för en d.,* uppenbara; äfv. bevisa. *Lägga i öppen d., för full d.,* helt och hållet uppenbara; klarligen bevisa. *Det ligger för en d., för öppen d., att . . .*, det är klart, att . . . *Komma i d-en*, blifva uppenbar, röjas. *Sky d-en*, vara rädd att visa sig, att blifva igenkänd; frukta offentligheten. *Dag sanning, Dagens sanning*, se *Dagsklar*. — *Syn. Dagsljus, Dager.* — 2) (såsom viss tidsdel) a) Tiden emellan solens uppgång och dess nedgång. *Om vintern äro d-arne korta, sommartiden deremot äro de långa. En klar, löcknig, mörk d. En vacker d., klar, lugn d.;* (fam.) en dag, helt oförmodadt, t. ex.: *en vacker d. tog han flykten. I d. bitida. Klockan tu på d-en. Det har lidit långt*

fram på d-en. Sofva långt in på d-en. Med d-ens post, med den post, som kommer ell. kommit i dag. *Här om d-en*, en dag för icke länge sedan. *Gå genom natt och d.*, fortsätta sin vandring natt och dag, utan att hvila. *Göra d-en till natt och natten till d.,* vara uppe om natten och sofva om dagen. — Ingår för denna och följ. bem. i åtskilliga sammansättningar, såsom *Vinter-, Vår-, Sommar-, Höstdag, Skottdag, Söndag, Måndag, m. fl.*, hvilka ses på sina ställen. — b) Den tid af tjugufyra timmar, som förlöper ifrån ena midnatten till den andra. Liktydigt med *Dygn. Man räknar 7 d-ar på veckan och 365 på året. Första, andra, tredje d-en i månaden. I d. åtta, fjorton d-ar till. I d. ett är sedan. Inom åtta, fjorton d-ar. Ända till i d. Från, efter denna d. D-en före Julafstn, två d-ar före Jul. Annan, tredje d. Jul, andra, tredje dagen efter Jul. D-en derpå, d-en derefter*, följande dag. *Af hvad d. är hans bref?* af hvad datum (se *d. o.*)? *I morgon d.,* nästa dagen efter denna. *Inställa sig på utsatt d.,* (äfv.) på *d-en. Han betalar alltid på d-en*, på utsatt dag. *D. för d., d. efter d., d. från d., d. till d., d. efter annan*, hvarje dag, ena dagen efter den andra, ena dagen som den andra, äfv. med hvarje dag; t. ex.: *det är d. för d. lika bekymmersamt; det blir d. för d., d. efter d.,* med hvarje *d. bältre, sämre. Han väntas i dessa d-ar. En d. hände, att . . .*, en gång &c. *Annu i den na d.,* ännu för närvarande. *Hvad betalar du för rummet? Två R:dr om (för) d-en. Hafva d-en* (vid tjänstgöring turvis), vara i tur att tjänstgöra för den dag, hvorm fråga är. *Lefva för d-en, blott för d-en, taga d-en som han kommer*, lefva helt bekymmerlöst, utan att tänka på det kommande. (Ordspr.) *Det är en god d. i morgon*, det går an att göra, tänka på det i morgon; vi hinna väl med det i morgon. *Kommer d., kommer råd*, med tiden blir det väl någon råd, hittar man väl på någon utväg. — c) *Astronomisk dag*, den tid, som förlöper emellan det ögonblick, då solens medelpunkt är uti meridianen, och det ögonblick, då hon, efter ett helt omlopp, dit återkommer. — *Syn. Dygn.* — d) Den tid, som förlöper emellan en persons vaknande eller uppstigande på morgonen och dess gående till hvila eller insomnande på aftonen. Såges isynnerhet med afseende å arbete, sysselsättning, förrättningar, händelser under loppet af denna tid. *En lycklig, sorglig, bedröflig, märkvärdig d. Detta medhinner han ganska väl på en d., på d-en. Tillbringa sin d. hemma. Hon tillbringar sina d-ar för det mesta i sängen, emedan hon är så sjuklig. Hos honom blir det aldrig dag förr än kl. 10, han vaknar, uppstiger aldrig förr. Hela d-en i ända gör han intel annat än spela. Arbeta på d.,* för dagspanning. *God d.!* tillönskan af glädje och lycka under innevarande dag, hvarmed man helsar en person, som man räkar. Brukas endast i förtroligt tal, till vänner och närmare bekanta, eller till personer af lägre samhällsställning, än den man sjelf innehar. *Helsa god d. på någon.* (Iron. talesätt) *Ge en god d.,* ej bry sig om, ej fråga efter; äfv. öfvergifva, upphöra med, t. ex.: *Nu är jag trött vid hans efterhängsenhet; jag ger honom en god d. Ge studierna en god d.* — Bildar för denna bem. en mängd sammansättningar, såsom: *Arbets-, Söcken-, Rättegångs-, Post-, Börsdag; Högtids-, Helg-, Jul-, Pask-, Pingstdag, m. fl.; Batalj-, Konsej-, Bröllops-, Märknads-, Torgdag, m. fl.*, hvilka alla